

**Sámediggi
Sámedigge
Saemiedigkie
Sametinget**

**ČOAHKKINBEAVDEGIRJI 2023:4
SAMMANTRÄDESPROTOKOLL 2023:4**

§§ 38 - 53

**Boazodoallolávdegotti/
Rennäringsnämnden**

**Čoahkkinbeaivemearri
Sammanträdesdatum**

Digitalt

2023-10-19-20

Báiki ja áigi/ Plats och tid

Digitalt via Teams
2023-10-19, kl 08.00 – 17.00
2023-10-20; kl 08.00 - 09.05

Mearrideaddjit/ Beslutande

Jan Rannerud, ordförande
Martin Lundgren, §§ 38-39, 41-52
Torkel Stångberg
Anders-Erling Fjällås §§ 38- 43.1, 43.3-43.6, 44--53
Marita Stinnerbom

Ersättarna:

Henrik Andersson §§ 38-45.8, 46-49, 51-53
Birgitta Andersson §§ 43.2, 43.7-43.8

**Iežá oasseváldit/
Övriga deltagande**

Ingela Nilsson, tf rennäringschef §§ 38-43.2,46-49, 51-53
Nadja Åstot, jurist §§ 47, 48
Stefan Forsmark, handläggare rovdjur § 48
Siri Persson, sekreterare

Paragrafát/ Paragrafer

38 - 53

Dárkkisteaddji/ Justerare

Marita Stinnerbom

Vuollaičallosat/ Underskrifter

čálli
sekreterare Siri Persson

ságadoalli
ordförande Jan Rannerud

dárkkisteaddji
justerare Marita Stinnerbom

*Dárkkástus lea dieđihuvvon almmuhantávvalis.
Justeringen har tillkännagivits enligt anslag.*

Orgána/ Organ Boazodoallolávdegotti/Rennäringsnämnden

Čoahkkínbeaivemearri/Sammanträdesdatum 2023-10-19--20

Ilmmuhanbeaivi/ Datum för anslags uppsättande

Beavdegirjivurkensadji/ Sámedikkihálddahuš, Giron/
Förvaringsplats för protokollet Sametingets kansli, Kiruna

Vuolláičála/Underskrift

§ 38 Föredragningslista och justerare

Rennäringsnämnden beslutar:

att komplettera föredragningslistan enligt nedan:

tillägg:

- § 44.5 Fyllnadsväl – ledamot i viltförvaltningsdelegationen i Västerbotten 2023-2026
- § 50 Sametingets uppdrag att analysera hur samebyarnas interna organisation, beslutsfattande och regler för medlemskap ska utformas

utgår:

- § 46 Information om inventering av rovdjur och förslag till nya referensvärden
- § 49 Begäran om förvaltningsåtgärder för örn
- § 51 Övriga ärenden som kan lyftas utan beredning

att justera paragrafnumren därefter,

att fastställa föredragningslistan enligt nedan och bilaga:

- § 38 Föredragningslista
- § 39 Föregående protokoll
- § 40 Ordförandebeslut
- § 41 Information från ordförande och tf rennäringschef
- § 42 Ekonomi
1. Budgetuppföljning rennäringsnämnden
 2. Budgetuppföljning rennärings-/främjandeanslaget
 3. Budget 2024 – Regeringens höstbudget
 4. Budgetäskande 2024 - Rennäringsnämnden

§ 43 Projektansökningar

1. Rans sameby – örnprojekt
2. SSR – Konsultationsordning
3. Malå sameby – Drönare
4. Malå sameby – Stormen Hans
5. Jinjevaerie – Miljöprojekt
6. Vittangi sameby – portabelt renstängsel
7. Sámiid Riikkasearvi - Rennäringsens förutsättningar idag och i framtiden- begäran om förlängd redovisningstid
8. Sámiid Riikkasearvi - Rennäringsens förutsättningar idag och i framtiden – del 2

§ 38 Föredragningslista och justerare – *forts*

§ 44 Valärenden

1. Ledamöter och ersättare till rennäringsdelegationen Jämtland
2. Ledamöter till älgförvaltningsgrupperna i Norrbotten
3. Ledamöter till älgförvaltningsgrupperna i Jämtland
4. Ledamöter till älgförvaltningsgrupperna i Västerbotten
5. Fyllnadsväl – ledamot i Viltförvaltningsdelegationen i Västerbotten 2023-2026

§ 45 Begäran om yttrande angående motioner

1. M 569 – EU-finansierat kompensationsstöd till rennäringen 2023- 2027
2. M 585 –HBTQI-certifiera Sametinget "Det ska vara en självklarhet att vara självklar"
3. M 587 – Startstöd för kulturella och kreativa näringar
4. M 588 – Företagsstöd för samiska företagare
5. M 594 – Översyn av inventeringssystem och förvaltning av örn
6. M 598 – Särskilda insatser för att stoppa hatbrott mot samer
7. M 602 – Samiskt naturbetesbaserad renskötsel och samisk traditionell kunskap om hållbart nyttjande av naturen och naturresurserna
8. M 605 – Motion om förändrad björnförvaltning för att närma sig maxtaget för toleransnivån av rovdjursförluster
9. M 611 - Motion om begäran om proposition så att Sametinget har möjlighet att ubetala ersättning baserad på antal förekomst och/eller utbetala ersättning baserad på antal förekomst.

§ 46 Information om inventering av rovdjur och förslag till nya referensvärden

§ 47 Katastrofskadeskydd – Arbetet med föreskrift, läget just nu

§ 48 Skadeförebyggande åtgärder – Arbetet med ändrade riktlinjer – läget just nu

§ 49 Begäran om förvaltningsåtgärder för örn – läget just nu

§ 50 Sametingets uppdrag att analysera hur samebyarnas interna organisation, beslutsfattande och regler för medlemskap ska utformas

§ 51 Övriga ärenden som kan lyftas utan beredning

§ 52 Nästa möte – Enligt plan 5-6 december.

§ 53 Avslutande

att utse Marita Stinnerbom till justerare.

§ 39 Föregående protokoll

Dokument

- Rennäringsnämndens protokoll 2023-06-13

Rennäringsnämnden beslutar

att lägga informationen till handlingarna

§ 40 Ordförandebeslut

Dokument

- Ordförandebeslut 2023-05-41 Skadeförebyggande åtgärder Tåssåsen 6.6.3-2023-1458
- Ordförandebeslut 2023-09-07 Skadeförebyggande åtgärder Östra Kikkejaure 6.6.3-2022-1540
- Ordförandebeslut 2023-09-14. Remiss – nominera ledamöter och ersättare till rennäringsdelegationen i Jämtland dnr 6.1.1-2023-1473
- Ordförandebeslut 2023-09-15 Remiss – nominera ledamöter till Norrbottens älgförvaltningsgrupper Dnr 6.1.1-2023-1542
- Ordförandebeslut 2023-09-25 Remiss – nominera ledamöter till Älgförvaltningsgrupper i Jämtland Dnr 6.1.1-2023-1589
- Ordförandebeslut 2023-09-28 Remiss – nominera ledamöter till Älgförvaltningsgrupper i Västerbotten Dnr 6.1.1-2023-1614

Föredragande: Jan Rannerud

Martin Lundgren anmäler jäv och deltar inte i beslutet § 40.

Rennäringsnämnden beslutar

att med godkännande lägga ordförandebesluten till handlingarna.

§ 41 Information från ordförande och tf rennäringschef

Föredragande: Jan Rannerud , Ingela Nilsson

Ordförande och tf rennäringschef föredrar informationen muntligen.

Rennäringsnämnden beslutar

att lägga informationen till handlingarna.

§ 42 Ekonomi

§ 42.1 Budgetuppföljning 2023 rennäringsnämnden

Dokument

./. - Budgetuppföljning per 30 september 2023

Föredragande: Jan Rannerud

Rennäringsnämnden beslutar

att lägga informationen till handlingarna.

§ 42.2 Budgetuppföljning 2023 rennärings-/främjandeanslag

Dokument

./. - Budgetuppföljning per 30 september 2023

Föredragande: Ingela Nilsson

Rennäringsnämnden beslutar

att omfördela 700 000 kronor från katastrofskadeskydd till projektmedel,

att i övrigt lägga informationen till handlingarna.

Torkel Stångberg reserverar sig mot beslutet.

§ 42 **Ekonomi – forts.**

§ 42.3 **Budget 2024 – Regeringens höstbudget**

Föredragande: Jan Rannerud

I regeringens budgetproposition 2023/24:1 föreslås beträffande för rennäringens att anslag 1:22 Främjande av rennäringen ökas med 10 000 000 kronor från och med 2024 till rovdjursersättning för rennäringen. Totala anslaget för 1:22 Främjande av rennäringen blir 135 915 000 kronor för år 2024.

Rennäringsnämnden beslutar

att lägga informationen till handlingarna.

§ 42.4 **Budgetäskande 2024 - Rennäringsnämnden**

Föredragande: Jan Rannerud

Rennäringsnämnden beslutar

att äska om budget för 2024 med 375 000 kr och utöver det 265 000 kr för att genomföra en rennäringsskonferens.

Paragrafen justeras omedelbart

§ 43 Projektansökningar

§ 43.1 Rans sameby – örnprojekt

Dokument

- Rans sameby, 2023-05-11, dnr 6.3.2-2023-918

Föredragande:

Rans sameby ansöker om 374 000 kronor för deltagande i en studie om örnars predation på ren under 2023.

Rennäringsnämnden beslutar

att bereda ärendet vidare.

Paragrafen justeras omedelbart

§ 43 Projektansökningar – *forts.*

Anders-Erling Fjällås anmäler jäv och deltar inte i behandling och beslut av ärende § 43.2.
Birgitta Andersson ersätter Anders-Erling Fjällås

§ 43.2 Sámiid Riikkasearvi – deltagande i konsultationsordning samt framtagande av utvärdering av konsultationsordningen

Dokument

- Sámiid Riikkasearvi, 2023-08-23, dnr 6.3.2-2023-1600

Föredragande: Ingela Nilsson

Sámiid Riikkasearvi ansöker om 700 000 kronor för deltagande i konsultationsordning samt framtagande av utvärdering av konsultationsordningen

Rennäringsnämnden beslutar

- att bevilja 700 000 kronor till projektet som ligger inom ramen för utlysning av projektmedel beslutat av rennäringsnämnden 2023-06-13, § 34:
Samarbetsprojekt mellan samebyar och/eller organisationer
Projektresultat som främjar många inom rennäringsnämnden och som kan användas av andra. Beslut om stöd ges under förutsättning att medel finns.
Sametingets riktlinjer för projektbidrag för främjande av rennäringsnämnden och rennäringspolitiska programmet,
- att villkoren finns i beslutsbrevet.

Paragrafen justeras omedelbart

§ 43 **Projektansökningar – forts.**

§ 43.3 **Malå sameby – drönare med värmekamera**

Dokument

- Malå sameby, 2023-08-25, dnr 6.3.2-2023-1481

Föredragande: Jan Rannerud

Malå sameby ansöker om 133 140 kronor för drönare med värmekamera.

Rennäringsnämnden beslutar

att avslå ansökan på grund av att det inte ligger inom ramen för Sametingets riktlinjer för projektbidrag för främjande av rennäringen och rennäringpolitiska programmet.

Paragrafen justeras omedelbart

§ 43.4 **Malå sameby – Stormen Hans**

Dokument

- Malå sameby, 2023-08-23, dnr 6.3.2-2023-1483

Föredragande: Jan Rannerud

Malå sameby drabbades av stormen Hans härjningar med stor ödeläggelse av renarnas betesmark. Den totala kostnaden för allt detta är för tidig att konstatera men inventering sker löpande. Förfrågan om vad Sametinget kan vara behjälplig i.

Rennäringsnämnden beslutar

att uppdra till ordföranden tillsammans med samebyn föra dialog med berörda myndigheter.

Paragrafen justeras omedelbart

§ 43 Projektansökningar – *forts.*

§ 43.5 Jijnevaerie - miljöprojekt

Dokument

- Jijnevaerie , 2023-09-12 , dnr 6.3.2-2023-1531

Föredragande: Jan Rannerud

Jijnevaerie ansöker om 150 000 kronor för att transportera gamla stängselrullar från fjället till distribuering.

Rennäringsnämnden beslutar

att avslå ansökan på grund av att det inte ligger inom ramen för Sametingets riktlinjer för projektbidrag för främjande av rennäringen och rennäringpolitiska programmet.

Paragrafen justeras omedelbart

§ 43.6 Vittangi sameby – portabelt renstängsel

Dokument

- Vittangi sameby, 2023-08-x , dnr 6.3.2-2023-1531

Föredragande: Jan Rannerud

Vittangi sameby ansöker om 1 152 000 kronor per år, totalt 2 161 000 kronor för ett tillfälligt Riksgränsstängsel över den sträckning som i dagsläget saknas.

Rennäringsnämnden beslutar

att avslå ansökan på grund av att det inte ligger inom ramen för Sametingets riktlinjer för projektbidrag för främjande av rennäringen och rennäringpolitiska programmet.

att delegera till ordföranden att ha en dialog med departementet angående möjlighet till upprättande av ett riksstängsel mellan Sverige och Finland.

Paragrafen justeras omedelbart

§ 43 Projektansökningar – *forts.*

Anders-Erling Fjällås anmäler jäv och deltar inte i behandling och beslut av ärende § 43.7.
Birgitta Andersson ersätter Anders-Erling Fjällås.

§ 43.7 Sámiid Riikkasearvi - Rennäringens förutsättningar idag och i framtiden - Begäran om förlängd redovisningstid

Dokument

- Från Sámiid Riikkasearvi, 2022-09-01, Dnr 6.3.2-2022-1240
- Rennäringsnämndens protokoll 2022-10-13 – 14, § 42.5
- Rennäringsnämndens protokoll 2022-12-06 – 07, § 61.4
- Rennäringsnämndens protokoll 2022-12-15, § 71.3
- Ordförandebeslut 2022-12-22

Föredragande: Lars-Ove Sjajn

Sámiid Riikkasearvi ansöker om 1 473 875 för tiden 2022 – 2024 för att utreda och analysera behovet av insatser för att stärka rennäringen.

Mål är

- Att kartlägga och sammanställa den befintliga forskning och kunskap avseende konkurrerande markanvändning
- Att inventera behov för dialog och samverkan bland berörda intressenter
- Att ta fram underlag för beslut om insatser .
- Behovsinventering hos berörda (samebyar)
- Behovsinventering hos externa aktörer
- Metodutveckling – samverkan/dialog
- Instrument som belyser rennäringen och dess olika förutsättningar inom olika områden olika tider på året,
- Samordna kartan utifrån rennäringens och den samiska kulturen i ett helhetsperspektiv utifrån olika parametrar
- Ta fram en samhälls-ekonomisk modell som belyser rennäringens ekonomiska förutsättningar i ett vidare perspektiv
- Vara en informations och kommunikationspart för referering och andra myndigheter kring rennäringensrelaterade frågor,
- Metodutveckling för hållbara strategier avseende rennäringen
- Ta fram en ”verktygslåda” gällande åtgärder för rennäringen
- Sammanställa befintlig kunskap såväl akademisk som traditionell

SSR anger att det krävs insatser för att säkerställa att rennäringen kan utvecklas och bestå utifrån den exploateringstakt och förändrade markanvändningen som sker på inom Sápmi. För att rätt åtgärder och insatser ska kunna genomföras måste de ta syfte på ett helhetsperspektiv där det krävs en ordentlig genomlysning av flera olika aspekter samt en

§ 43 Projektansökningar – *forts.*

§ 43.7 Sámiid Riikkasearvi - Rennäringsens förutsättningar idag och i framtiden -
Begäran om förlängd redovisningstid – *forts.*

kunskapsinsamling av befintliga rapporter för att skapa en bild av vilka behov och insatser som kommer att krävas.

Det är genomfört studier och projekt inom detta område. Problemet är att insatserna berör enskilda områden och är spridda över tid vilket medför att det är svårt att få ett helhetsperspektiv. Ett helhetsperspektiv på tidigare genomförda insatser inom området samt ny kunskap från samebyarna skulle öka möjligheterna för att kunna belysa de kunskapsluckor som finns idag och skulle i förlängningen, genom att fylla dessa luckor, kunna medföra vinster både för det samiska samhället i stort och för renskötarna i synnerhet. Sammantaget kan resultatet av projektet visa på vilka insatser som behövs samt resurser för detta. Resultaten kan också användas i dialog med beslutsfattare och myndigheter.

Rennäringsnämnden beslutade den 13 -14 oktober 2022, § 42.5

att bordlägga ärendet.

Rennäringsnämnden beslutade den 6 – 7 december 2022, § 61.4

att bereda ärendet ytterligare.

Rennäringsnämndens beslutade den 15 december 2022, § 71.3

att uppdra till ordföranden besluta i ärendet.

Paragrafen justeras omedelbart

Ordföranden i rennäringsnämnden beslutade bevilja 855 500 kronor med sista redovisningsdag den 31 december 2023.

§ 43 Projektansökningar – forts.

**§ 43.7 Sámiid Riikkasearvi - Rennäringens förutsättningar idag och i framtiden -
Begäran om förlängd redovisningstid – forts.**

Sámiid Riikkasearvi har ansökt om förlängd redovisningstid till och med den 30 april 2024.

Rennäringsnämnden beslutar

att bevilja förlängd redovisningstid till och med den 30 april 2024.

Paragrafen justeras omedelbart

Anders-Erling Fjällås anmäler jäv och deltar inte i behandling och beslut av ärende § 43.8.
Birgitta Andersson ersätter Anders-Erling Fjällås.

§ 43.8 Sámiid Riikkasearvi - Rennäringens förutsättningar idag och i framtiden – del 2

Dokument

- Från Sámiid Riikkasearvi, 2023-10-06, Dnr 6.3.2-2023-1661

Föredragande:

Sámiid Riikkasearvi ansöker om 848 000 kronor för tiden 2024 -2025 för att utreda och analysera behovet av insatser för att stärka rennäringen – del 2.

Rennäringsnämnden beslutar

att bereda ärendet vidare.

Paragrafen justeras omedelbart

§ 44 Valärenden

§ 44.1 Ledamöter och ersättare till rennäringsdelegationen Jämtland 2024 - 2027

Dokument

- Från Länsstyrelsen Jämtland. Remiss 2023-08, dnr 61.1-2023-1473
- Ordförandebeslut 2023-09-14
- Sámiid Riikkasearvi 2023-10-06

Ledamöternas mandat i rennäringsdelegationen löper ut vid årsskiftet 31 december 2023 och en ny delegation ska utses för perioden 2024 – 2027.

Sametinget ombeds härmed inkomma med namnförslag på tre ordinarie ledamöter samt tre ersättare till Rennäringsdelegationen 2024–2027. Länsstyrelsen vill särskilt trycka på att det skall vara jämn könsfördelning på nomineringarna, dvs. att tre kvinnor och tre män nomineras till uppdraget.

Förslaget bör vara länsstyrelsen tillhanda senast 1 november 2023.

Rennäringsnämndens ordförande beslutade via ordförandebeslut den 14 september:

att hos Sámiid Riikkasearvi (SSR) och Boazoeaigadiid oktavuolta (BEO/RÄF) inhämta förslag på ledamöter och ersättare till rennäringsdelegationen i Jämtlands län för perioden 2024 – 2027.
Förslagen emottes senast den 9 oktober.

Rennäringsnämnden beslutar

att föreslå ledamöter och ersättare enligt nedan:

ledamot

Nicklas Johansson
Elin Klemensson
Richard Åström

ersättare

Nils-Aron Kroik Kristoffersson
Piere Per-Björn Sparrok
Jovva Jon Kristian Joma

Paragrafen justeras omedelbart

§ 44 Valärenden – *forts.*

§ 44.2 Ledamöter till älgförvaltningsgrupperna i Norrbotten 2024 -2026

Dokument

- Från Länsstyrelsen Norrbotten. Remiss 2023-09-13, dnr 6.1.1-2023-1542
- Ordförandebeslut 2023-09-15
- Sámiid Riikkasearvi 2023-10-05

Förordnandet för ledamöterna i länets älgförvaltningsgrupper gäller till 31 december 2023.

Erbjudande om att nominera ledamöter till älgförvaltningsgrupp 1, 2 och 3 för nästa Mandatperiod 1 januari 2024 – 31 december 2026.

Förslaget bör vara länsstyrelsen tillhanda senast 20 november 2023.

Rennäringsnämndens ordförande beslutade via ordförandebeslut den 15 september:

att hos Sámiid Riikkasearvi (SSR) och Boazoeaigadiid oktavuoha (BEO/RÄF) inhämta gemensamt förslag på ledamöter till älgförvaltningsgrupperna:
Nr 1; Kiruna och Gällivare kommun ovan odlingsgränsen
Nr 2; Jokkmokks kommun och Gällivare kommun nedan odlingsgränsen
Nr 3; Arjeplogs kommun och Arvidsjaur kommun

Förslagen emotses senast den 9 oktober.

Rennäringsnämnden beslutar

att föreslå ledamöter enligt nedan:

Nr 1; Kiruna och Gällivare kommun ovan odlingsgränsen
Raymond Wasara

Nr 2; Jokkmokks kommun och Gällivare kommun nedan odlingsgränsen
Mikael Kuhmunen

Nr 3; Arjeplogs kommun och Arvidsjaur kommun
Jonas Stenberg

Paragrafen justeras omedelbart

§ 44 Valärenden – *forts.*

§ 44.3 Ledamöter till älgförvaltningsgrupperna i Jämtland 2024 -2026

Dokument

- Från Länsstyrelsen Jämtland. Remiss 2023-09-21, dnr 6.1.1-2023-1589
- Ordförandebeslut 2023-09-25
- Från Sámiid Riikkasearvi 2023-10-09

Förordnandet för ledamöterna i länets älgförvaltningsgrupper gäller till 31 december 2023.

Erbjudande om att nominera ledamöter till älgförvaltningsgrupperna där jakträtt enligt 25 § rennäringslagen ingår vars mandatperiod är från och med 1 januari 2024 – 31 december 2026.

Förslaget bör vara länsstyrelsen tillhanda senast 3 november 2023.

Rennäringsnämndens ordförande beslutade via ordförandebeslut den 15 september:

att hos Sámiid Riikkasearvi (SSR) och Boazoeaigadiid oktavuolta (BEO/RÄF) inhämta gemensamt förslag på en ledamot till vardera älgförvaltningsområde:

Strömsund/Sollefteå
Hammerdal/Ragunda
Västjämtland
Berg
Härjedalen

Förslagen emottes senast den 9 oktober.

§ 44 Valärenden – *forts.*

§ 44.3 Ledamöter till älgförvaltningsgrupperna i Jämtland 2024 -2026

Rennäringsnämnden beslutar

att föreslå ledamöter enligt nedan:

Strömsund/Sollefteå
Magnus Kroik-Kristoffersson

Hammerdal/Ragunda
Antaris Gråik

Västjämtland
Jonas Kråik

Berg
Nicklas Johansson

Härjedalen
Lars-Erik Thomasson

Paragrafen justeras omedelbart

§ 44 Valärenden – *forts.*

§ 44.4 Ledamöter till älgförvaltningsgrupperna i Västerbotten 2024 -2026

Dokument

- Från Länsstyrelsen Västerbotten. Remiss 2023-09-26, dnr 6.1.1-2023-1614
- Ordförandebeslut 2023-09-28
- Från Sámiid Riikkasearvi 2023-10-10

Förordnandet för ledamöterna i länets älgförvaltningsgrupper gäller till 31 december 2023.

En älgförvaltningsgrupp ska bestå av sex ledamöter, varav tre utses på förslag av markägarnas organisationer och tre på förslag av jägarnas organisationer. I Västerbottens län ska dock en plats för jägarintresset i vardera av de tre västliga förvaltningsområdena föreslås av Sametinget.

Sametinget erbjuder förslag på en ledamot vardera till de tre västliga älgförvaltningsområdena; nordvästra, mellersta och sydvästra.

Länsstyrelsen vill att samråd har skett med länets samebyar innan inlämnande av förslag.

Rennäringsnämndens ordförande beslutade via ordförandebeslut den 28 september:

att hos Sámiid Riikkasearvi (SSR) och Boazoeaigadiid oktavuolta (BEO/RÄF) inhämta gemensamt förslag på en ledamot till vardera älgförvaltningsområde:

Nordvästra älgförvaltningsområdet

Mellersta älgförvaltningsområdet

Sydvästra älgförvaltningsområdet

Förslagen emotses senast den 9 oktober.

§ 44 Valärenden – *forts.*

§ 44.4 Ledamöter till älgförvaltningsgrupperna i Västerbotten 2024 -2026

Rennäringsnämnden beslutar

att föreslå ledamöter enligt nedan:

Nordvästra älgförvaltningsområdet
Stefan Jonsson

Mellersta älgförvaltningsområdet
Jon Mikael Labba

Sydvästra älgförvaltningsområdet
Mathias Blind

Paragrafen justeras omedelbart

§ 44 Valärenden – *forts.*

§ 44.5 Fyllnadsval – ledamot i viltförvaltningsdelegationen i Västerbotten 2023-2026

Dokument

- Rennäringsnämndens protokoll 2022-10-13 – 14, § 43.3
- Ordförandebeslut 2022-12-29, dnr 6.1.1-2022-1772
- Rennäringsnämndens protokoll 2023-01-18, § 3
- Från Länsstyrelsen Västerbotten. Begäran om ny ledamot till viltförvaltningsdelegationen 2023-10-18, dnr 6.1.1-2022-1772

Länsstyrelsen i Västerbotten emotser en ny ledamot till viltförvaltningsdelegationen i Västerbotten 2023-2026 snarast då Ola Emanuelsson begärt entledigande från sitt uppdrag.

Rennäringsnämnden beslutar

att föreslå Torkel Stinnerbom till ny ledamot istället för Ola Emanuelsson i viltförvaltningsdelegationen i Västerbotten 2023-2026.

Paragrafen justeras omedelbart

§ 45 Begäran om yttrande angående motioner

§ 45.1 M 569 – EU-finansierat kompensationsstöd till rennäringen 2023 - 2027

Dokument

- M 569 av Lars Miguel Utsi och Marita Stinnerbom 2021-12-02, dnr 1.1.8-2021-2015
- Styrelseprotokoll 2021-12-13 – 15, § 162.14
- Styrelseprotokoll 2022-04-05 – 07, § 60.14
- Styrelseprotokoll 2022-06-14 – 15, § 122.13
- Styrelseprotokoll 2022-12-01 – 02, § 221.11
- Styrelseprotokoll 2023-01-23 – 24, § 11.7
- Styrelseprotokoll 2023-03-28 – 30, § 58.4
- Styrelseprotokoll 2023-05-02 – 05, § 79.1

Lars Miguel Utsi och Marita Stinnerbom har den 2 december inlämnat en motion där de yrkar:

- att Sametinget snarast begär att regeringen ger Sametinget och Jordbruksverket i uppdrag att finna former för stöd till rennäringen i likhet med stöd till jordbrukare i bergsområden för att kompensera för alla eller delar av de merkostnader och inkomstbortfall som är relaterade till begränsningarna för produktionen i det berörda området,
- att Sametinget föreslår åtgärdsbeskrivningarna i det mallformat som EU-kommissionen har tagit fram, och
- att Sametinget begär att regeringen inför kompensationsstöd till rennäringen i den strategiska planen vid bearbetning av planen under 2022.

Styrelsen beslutade den 13 -15 december 2021, § 162.14

- att uppdra till kansliet bereda ärendet,
- att inhämta yttranden från rennärings- och näringsnämnd.

Ärendet utgick vid styrelsesammanträdet den 5 -7 april 2022, § 60.14.

Styrelsen beslutade den 14 -15 juni 2022, § 122.13

- att uppdra till kansliet att bereda motionen enligt praxis, så som opolitiskt, rättsligt och sakkunnigt samt redovisa tidigare beslut i ärendet.

§ 45 **Begäran om yttrande angående motioner – forts.**

§ 45.1 **M 569 – EU-finansierat kompensationsstöd till rennäringen 2023 – 2027 – forts.**

Styrelsen beslutade den 1 – 2 december 2022, § 221.11

att bereda ärendet vidare.

Styrelsen beslutade den 23 – 24 januari 2023, § 11.7

att bereda ärendet vidare.

Skäl för yrkandet

Rennäringen är inte kompensationsstödberättigad i förslaget till den svenska strategiska planen. Samernas på urminnes hävd grundad användning av mark och vatten till underhåll för sig och sina renar diskrimineras därmed ekonomiskt. Detta är i strid med de förpliktelser och åtaganden som utlovats vid Sveriges EU-inträde. Vid Sveriges inträde i EU erkände konferensen mellan företrädarna för medlemsstaternas regeringar 2004-06-25 de förpliktelser och åtaganden som Sverige och Finland har gentemot det samiska folket enligt nationell och internationell rätt. Konferensen konstaterar att Sverige och Finland är fast beslutna att bevara och utveckla det samiska folkets försörjningsmöjligheter, språk, kultur och levnadssätt och beaktar att den samiska kulturen och samernas försörjning är beroende av primära förvärvskällor som renskötsel i traditionella områden för samisk bosättning.

År 2023 förnyas jordbrukspolitiken i Sverige och resten av EU. Varje land i EU ska ta fram en så kallad strategisk plan som beskriver landets jordbrukspolitik under åren 2023–2027.

I den strategiska planen står det till exempel vilka mål som ska uppnås och vad sökanden kan få stöd och ersättningar för. Den 22 september 2022 fattade den förra regeringen beslut om planen och den godkändes av EU-kommissionen den 28 oktober. I den strategiska planen anges följande avseende för kompensationsstöd från år 2023.

Stödet ska kompensera jordbruket i områden med naturförhållanden som gör det svårare att bedriva jordbruk. Syftet är att främja att jordbruksmark fortsätter användas, bidra till att bevara landsbygden och främja ett hållbart jordbruk. Kompensationsstödet ges per hektar och baseras dels på vilken typ av jordbruk som lantbrukaren söker stöd för, dels på var i landet (inom vilket stödområde) jordbruket finns. Kostnader eller inkomstbortfall som lantbrukaren kan söka stöd för är

§ 45 **Begäran om yttrande angående motioner – forts.**

§ 45.1 **M 569 – EU-finansierat kompensationsstöd till rennäringen 2023 – 2027 – forts.**

relaterade till begränsningarna i jordbruksproduktionen gällande odling av gröda. I Sverige finns områdesindelningar för graden av kompensation samt för vilken gröda. Stödets förutsättningar avseende jordbruksmark och odling av gröda innebär att rennäringen inte kan återöppna denna typ av kompensationsstöd.

Utdrag ur förordning (2022:1826) om EU:s gemensamma jordbrukspolitik:

8 kap. Kompensationsstöd för bergsområden, områden med naturliga begränsningar

och områden med särskilda begränsningar

1 § Stöd enligt detta kapitel får lämnas till jordbruksföretag i områden med naturliga eller andra områdesspecifika begränsningar enligt artikel 71 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115.

2 § Stöd får lämnas för odling av grovfodergrödor, växtodlingsgrödor och extensiva grödor med de belopp och till de områden som framgår av bilagorna 5 och 6.

3 § Stöd lämnas inte för mark som huvudsakligen används för något annat ändamål än jordbruk eller för mark som används på ett sätt som är oförenligt med stödets syfte enligt bilaga IX till kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/128.

I övrigt har Sametinget i rennäringens politiska strategin¹ fastställt att Sametinget avser arbeta för följande prioriterade mål för fokusområde ekonomi:

”Att rennäringen och övriga samiska näringar har egna samiska EU-program som omfattas av EU:s strukturfonder på lika villkor som övriga landsbygdsnäringsar.”

Sammanfattning

Arbetet med den strategiska planen för Sveriges jordbrukspolitik 2023-2027, där kompensationsstöd för jordbruk i områden med naturförhållanden som gör det svårare att bedriva jordbruk, är fastställt av regeringen och godkänd av EU-kommissionen. I planen ingår inte EU-finansierat kompensationsstöd för rennäringen enligt motionens förslag. Motionens yrkande ligger i övrigt inom ramen för Sametingets prioriterade mål i rennäringens politiska strategin, att Sametinget ska arbeta för egna samiska EU-program som omfattas av strukturfonderna på lika villkor som övriga landsbygdsnäringsar.

Ärendet utgick vid styrelsesammanträdet den 28–30 mars 2023, § 79.1.

¹ Rennäringspolitisk strategi: Sápmi – en region som berikar Sverige. Antagen av plenum 2021-02-23—26 <https://www.sametinget.se/156607>

§ 45 **Begäran om yttrande angående motioner – forts.**

§ 45.1 **M 569 – EU-finansierat kompensationsstöd till rennäringen 2023 – 2027 – forts.**

Styrelsen beslutade den 2 -5 maj 2023, § 79.1

att inhämta yttrande från rennäring- och näringsnämnden.

Rennäringsnämnden beslutar

att avge yttrande enligt nedan:

Rennäringsnämnden föreslår i sitt yttrande till styrelsen att yrkandet visserligen ligger inom ramen för de prioriterade målen i rennäringpolitiska strategin men inte inom EU:s förordning (2022:1826) om den gemensamma jordbrukspolitiken.

Rennäringsnämnden har vid tidigare samtal noterat att ytterligare EU stöd påverkar nivåer av stöd som nu ingår i de stödformer som är viktiga för rennäringen såsom katastrofskadeskyddet, rovdjursersättningen, det statliga pristillägget och skadeförebyggande åtgärder.

Rennäringsnämnden arbetar fortfarande med stöd till rennäringen men inte med stödformer som saknar ingång i förordningen, se 8 kap. §§ 1-3, vidare är Sametingets möjligheter att förändra strategiska planen obefintliga om det inte gäller principiella ändringar som avser jordbrukspolitiken då EU:s beslut togs inför programmering av CAP.

att föreslå att motionen därmed är besvarad.

Paragrafen justeras omedelbart

§ 45 **Begäran om yttrande angående motioner – forts.**

§ 45.2 **M 585 – HBTQI-certifiera Sametinget**

Dokument

- Plenumsprotokoll 2022-10-25–27, § 42
- M 585 av Christina Åhrén, Hanna Sofie Utsi, 2022-10-26, dnr 1.1.8-2022-1520
- Styrelseprotokoll 2023-12-01–02, § 221.16
- Styrelseprotokoll 2023-05-02–05, § 79.4

Christina Åhrén och Hanna Sofie Utsi har den 26 oktober 2022 inlämnat en motion där de yrkar:

- att plenum beslutar om att den politiska delen av Sametinget genomgår en HBTQI-certifiering och,
- att Sametinget fortlöpande arbetar med att se över alla publika dokument så att de uppfyller kraven för HBTQI-certifieringen.

Styrelsen beslutade den 1 – 2 december 2023, § 221.16

- att uppdra till kansliet att bereda motionen enligt praxis, så som opolitiskt, rättsligt och sakkunnigt samt redovisa tidigare beslut i ärendet.

Sametingets plenum har tidigare tillstyrkt en motion om HBT-samers rättigheter.²

Aktiviteter som föreslogs i denna motion var att:

- Sametingets politiker och personal utbildas i dessa frågor.
- Sametinget säkerställer att vår information håller bra kvalitet även på detta område.
- Verka för att skapa mötesplatser för unga HBT-samer.

I Sametingets Jämställdhetsprogram³ anges att det generellt i det samiska samhället är viktigt att man arbetar med att öka toleransen och skapar utrymme för samers

² M 399, inlämnad av Josefina Lundgren Skerk, besvarad 120529–31.

³ Antaget av plenum 20160223–25 § 9.

§ 45 **Begäran om yttrande angående motioner – forts.**

§ 45.2 **M 585 – HBTQI-certifiera Sametinget – forts.**

olika identiteter samt ökar kännedom om t.ex. HBTQ-frågor. Åtgärder som föreslås är bland annat att motverka cementerade könsroller genom att fördela särskilt riktade medel till föreningar eller enskilda som vill arbeta med frågor som rör attityder, normer och tabun samt HBTQ-frågor och sexualitet. I Sametingets Hälsopolitiska handlingsprogram⁴ anges att det är viktigt att aktivt motverka tabun och stigma kring psykisk ohälsa samt uppmärksamma den särskilda utsatthet som återfinns t.ex. bland samiska hbtq-personer.

Frågan om HBTQI-certifiering är relativt bred och beroende av vad organisationens målsättning med certifieringen är. Det finns flera organisationer som utfärdar certifikat och utbildar i ämnet. Kostnaderna för certifieringen varierar och det är också en kostnad för organisationerna att uppdatera certifikatet kontinuerligt. En möjlighet är att kansliet inom jämställdhetsprojektet under 2023 undersöker möjligheten till certifiering utifrån vilken målsättning Sametinget har med en sådan, ekonomiskt utrymme samt övriga faktorer och bedömningar som bör ligga till grund för ett sådant beslut.

Styrelsen beslutade den 2 -5 maj 2023, § 79.4

att inhämta yttrande från presidiet, samtliga nämnder och ungdomsrådet.

Rennäringsnämnden beslutar

att avge yttrande enligt nedan:

Rennäringsnämnden har i sak ingen invändning då Sametinget redan beslutat om utbildning för politiker och personal.

att föreslå att motionen därmed är besvarad.

Paragrafen justeras omedelbart

⁴ Antaget av plenum 2019-11-26--28

§ 45 Begäran om yttrande angående motioner – forts.

§ 45.3 M 587 – Startstöd för kulturella och kreativa näringar

Dokument

- Plenumsprotokoll 2022-10-25–27, § 42
- M 587 av Áslat Simma, Johanna Njaita, 2022-10-27, dnr 1.1.8-2022-1528
- Styrelseprotokoll 2022-12-01–02, § 221.18
- Styrelseprotokoll 2023-05-02–05, § 79.5

Áslat Simma och Johanna Njaita har den 27 oktober 2022 inlämnat en motion där de yrkar:

- att Sametinget arbetar för att finna finansiella medel för att inrätta ett startstöd för samiska kulturella och kreativa näringar,
- att Sametinget inrättar en stödordning där det är möjligt att söka startstöd för etablering och generationsskiften av företag inom kulturella och kreativa näringar.

Styrelsen beslutade den 1 – 2 december 2022, § 221.18

- att uppdra till kansliet att bereda motionen enligt praxis, så som opolitiskt, rättsligt och sakkunnigt samt redovisa tidigare beslut i ärendet.

Sametinget har tidigare⁵ lämnat in yttrande gällande betänkandet *Kreativa Sverige!*⁶ som behandlar en nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher. I yttrandet⁷ framhåller Sametinget att förvaltningen (ansvar och resurser) av de samiska frågorna är utspridd på ett flertal departement och kulturfrågorna är dessutom ett antal statliga myndigheter, såsom Kulturrådet, Riksantikvarieämbetet, länsstyrelserna, regionerna, Institutet för språk och folkminnen med flera. Fragmentiseringen av de samiska frågorna medför en risk för att dessa inte hålls ihop och ges ett sammanhang och därmed får en lägre prioritering inom olika verksamheter. För att komma tillrätta med detta problem behöver Sametinget få ett samlat totalt förvaltningsansvar och därmed även resurser för samisk kultur och kulturarvsfrågor. Detta behöver även vara kopplat l

⁵ Dnr: 4.2.1-2022-1294

⁶ SOU 2022:44.

⁷ Yttrandet baseras på förslag till Näringspolitiskt handlingsprogram 2022 -2025, Kulturpolitiskt handlingsprogram samt OECD-rapport *Att involvera urfolket samerna i regional utveckling i Sverige*, 2019.

§ 45 **Begäran om yttrande angående motioner – forts.**

§ 45.2 **M 587 – Startstöd för kulturella och kreativa näringar – forts.**

företagsamheten då de kulturella och kreativa företagen ingår som en viktig del i det samiska näringslivet.

I likhet med andra kulturella och kreativa näringar upplever företag inom samiska näringar samma okunskap och brist på förståelse när det gäller affärsrådgivning, vägledning och mentorskap hos finansörer och offentliga näringslivsaktörer. Befintliga affärsmodeller som idag tillämpas av stödgivande offentliga myndigheter, banker, riskkapitalbolag har svårt att beskriva det samiska företagandets förutsättningar och villkor på ett korrekt och ändamålsenligt sätt. I jämförelse med andra företagare värderar samiska företag även andra faktorer utöver de rent ekonomiska i sitt företag. En framträdande faktor är bland annat värdet av att förvalta ett kulturarv och traditionell kunskap som överförs från en generation till nästa.

När det gäller kulturell näringslivsutveckling krävs det särskild kompetens om villkoren. Sametinget lyfter att permanent grundfinansiering för samiska branschorganisationer skulle vara en lösning för att dessa i sin tur ska kunna driva den samiska näringslivsutvecklingen framåt. I yttrandet beskriver Sametinget att det ur ett urfolksperspektiv är angeläget att de samiska näringarna stärks och utvecklas dels med den traditionella kunskapen i fokus men också för att stärka företagsamheten på landsbygden. I flertalet av inlandskommunerna i Sápmi och i de nordliga delarna av Sverige är samiska näringar en betydande samhällsmotor för att samhällsservicen till kommunmedborgarna ska kunna upprätthållas. I regionernas utvecklingsplaner anges samiskt näringsliv som en kulturell tillgång, men få uttrycker konkreta åtgärder/insatser för att stärka och utveckla det samiska näringslivet och samiska företag. Det strukturella osynliggörandet av samiskt näringsliv och samiska företag bidrar till att samiskt näringsliv och företag har svårigheter att växa och utvecklas. Av den anledningen är det av vikt att fortsätta utvecklingsinsatser genomförs för att möjliggöra de samiska näringarnas överlevnad. En vital förutsättning för att få de olika verksamheterna att vara ekologiskt, kulturellt, socialt och ekonomiskt hållbara, är att det samiska näringslivet tillförs ekonomiska medel.

Motionen beskriver att det i dag endast finns startstöd för renskötsel företag. Anledningen till att renskötsel företag kan söka startstöd är att Sametinget inom ramen för Landsbygdsprogrammet är stödmyndighet till Jordbruksverket och ansvarar för ansökningar om stöd och ansökningar om utbetalningar för företags- och projektstöd. Den nio år långa programperioden är nu slut och det återstår endast utbetalning av medel för de projekt som erhållit stöd. Sametinget har under programperioden bedrivit två egna projekt och en konferens inom ramen för

§ 45 **Begäran om yttrande angående motioner – forts.**

§ 45.3 **M 587 – Startstöd för kulturella och kreativa näringar – forts.**

Landsbygdsprogrammet för att arbeta med kompetensutveckling och information om samiskt näringsliv, inklusive inom kulturella och kreativa näringar, på ett mer övergripande plan. Interreg Aurora 2021–2027 är det nya programmet i den europeiska Interreg-gemenskapen för gränsöverskridande samarbete som för samisk del innebär utökade möjligheter.

Samisk näringslivsutveckling är för Sametingets del idag i det närmaste helt kopplad till de båda EU-programmen Landsbygdsprogrammet/CAP 2023–2027 och

Styrelsen beslutade den 2 -5 maj 2023, § 79.5

att inhämta yttrande från hälso-äldre och idrottnämnden, kulturnämnden, näringsnämnden, rennäringsnämnden, språknämnden samt ungdomsrådet.

Rennäringsnämnden beslutar

att avstå från att avge yttrande.

Paragrafen justeras omedelbart

§ 45 Begäran om yttrande angående motioner – *forts.*

§ 45.4 M 588 – Företagsstöd för samiska företagare

Dokument

- Plenumsprotokoll 2022-10-25–27, § 42
- M 588 av Áslat Simma, Johanna Njaita, 2022-10-27, dnr 1.1.8-2022-1529
- Styrelseprotokoll 2022-12-01–02, § 221.19
- Styrelseprotokoll 2023-05-02–05, § 79.6

Áslat Simma och Johanna Njaita har den 27 oktober 2022 inlämnat en motion där de yrkar:

att Sametinget ska verka för att inrätta företagsstöd för samiska företagare.

Styrelsen beslutade den 1-2 december 2023, § 221.19

att uppdra till kansliet att bereda motionen enligt praxis, så som opolitiskt, rättsligt och sakkunnigt samt redovisa tidigare beslut i ärendet.

Sametinget är inom ramen för Landsbygdsprogrammet stödmyndighet till Jordbruksverket och ansvarar för ansökningar om stöd och ansökningar om utbetalningar för företags- och projektstöd. Den nio år långa programperioden är nu slut och det återstår endast utbetalning av medel för de projekt som erhållit stöd. Sametinget har under programperioden bedrivit två egna projekt och en konferens inom ramen för Landsbygdsprogrammet för att arbeta med kompetensutveckling och information om samiskt näringsliv på ett mer övergripande plan. Interreg Aurora 2021–2027 är det nya programmet i den europeiska Interreg-gemenskapen för gränsöverskridande samarbete som för samisk del innebär utökade möjligheter.

Samiskt näringslivsutveckling är för Sametingets del idag i det närmaste helt kopplad till de båda EU-programmen Landsbygdsprogrammet/CAP 2023–2027 och Interregprogrammet. Några övriga ekonomiska resurser för att arbeta med utveckling av samiskt näringsliv utanför EU-fonderna finns inte.

I Sametingets näringspolitiska handlingsprogram⁸ anges Sametingets delmål för all samisk näringsverksamhet, bland annat:

⁸ Näringspolitiskt handlingsprogram 2022-2025, antagen av plenum 2023-02-21–23, § 11.

§ 45 **Begäran om yttrande angående motioner – forts.**

§ 45.4 **M 588 – Företagsstöd för samiska företagare – forts.**

- Att arbeta för att ett riktat offentligfinansierat näringslivanslag inrättas för att stimulera tillväxt, utveckling och investeringar inom samiskt näringsliv och samiskt företagande.
- Att arbeta för att stärka och förbättra både offentliga och privata finansiärers kapitalförsörjning av och lånemöjligheter till det samiska näringslivet och samiska företagens utveckling av både befintliga och nya företag samt för nya affärsidéer och innovationer.
- Att arbeta för att ett särskilt program/särskilda programkriterier inom EU-fonder för landsbygdsutveckling och regional tillväxt inrättas för tillväxt, utveckling och finansiering av samiskt näringsliv och samiskt företagande under kommande EU-programperiod, både Sametinget för sig och inom SPR.
- Att arbeta för att befintliga företagsfrämjare (offentliga stödmyndigheter, privata affärsfinansiärer, banker, riskkapitalister m.fl.) förbättrar sina kunskaper om och förståelsen för det samiska näringslivet och samiska företagens särskilda villkor och förutsättningar.

Styrelsen beslutade den 2 -5 maj 2023, § 79.6

att inhämta yttrande från, kultur-, och närings-, och rennäringsnämnden.

Rennäringsnämnden beslutar

att avstå från att avge yttrande.

Paragrafen justeras omedelbart

§ 45 **Begäran om yttrande angående motioner – forts.**

§ 45.5 **M 594 – Motion om översyn av inventeringssystem och förvaltning av örn**

Dokument

- Plenumsprotokoll 2022-10-25–27, § 42
- M 594 av Marianne Gråik 2022-10-27, dnr 1.1.8-2022-1537
- Styrelseprotokoll 2022-12-01–02, § 221.25
- Styrelseprotokoll 2023-05-03–05, § 79.11
- Rennäringsnämndens protokoll 2023-06-13, § 35.1

Marianne Gråik har den 27 oktober 2022 inlämnat en motion där hon yrkar:

- att Sametinget verkar för ett gränsöverskridande samarbete vid förvaltning av örn,
- att Sametinget verkar för en översyn av inventeringssystemet för örn med syfte att den blir transparent och involverar samebyarna. Samebyarna ska involveras i en sådan process,
- att Sametinget verkar för att det snarast blir möjligt med förebyggande förvaltningsåtgärder på örnar i syfte att undvika skador på renar,
- att Sametinget verkar för att ersättning för skador på renar och merarbete orsakade av örn ska ersättas till samebyarna fullt ut.

Styrelsen beslutade den 1-2 december 2022, § 221.25

- att uppdra till kansliet att bereda motionen enligt praxis, så som opolitiskt, rättsligt och sakkunnigt samt redovisa tidigare beslut i ärende.

Inventeringarna av kungsörn är en integrerad del av viltförvaltningen och Sverige och Norge samarbetar kring övervakning. Tidigare har olika inventeringsrapporter förekommit, vilket gjort det svårt att sammanställa och jämföra resultat.

Inventeringsmetoderna har också skilt sig mot de som används i Norge där man har en stor kungsörnspopulation. Idag sker dock initiativ för att bättre samordna metoder och resultat, både nationellt och tillsammans med Norge. Målet på sikt är att gemensamt sammanställa en årlig rapport. För att ta fram förbättrade metoder och undersöka möjligheterna att använda metoder liknande de norska, tillsattes en

§ 45 Begäran om yttrande angående motioner – *forts.*

§ 45.5 M 594 – Motion om översyn av inventeringssystem och förvaltning av örn – *forts.*

arbetsgrupp 2017. I januari 2019 redovisade de förslag på alternativa

Vidare har de som arbetar med inventeringarna tillgång till den gemensamma norsk-svenska databasen Rovbase. Det är en svensk-norsk databas som används som inventeringsverktyg för de stora rovdjuren. 2020 var första året som Rovbase användes för kungsörn i Sverige på nationell nivå, även om vissa län hade börjat använda Rovbase tidigare. I Norge har man använt den sedan 2006. Anpassningar i Rovbase har gjorts för att kunna användas i Sverige då inventeringarna inte helt följer samma metodik som i Norge. Sedan 2020 har prioritet varit att registrera alla revir som inventeras. Nästa steg är att lägga in även historiska revir och inventeringsresultat för dessa, för att bevara kunskapen, och det arbetet beräknas vara avslutat 2023. Data som ingår i denna rapport är data från inventeringssäsongen 2022.⁹

Förvaltningen av kungsörn regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter¹⁰ som anger samverkan mellan länsstyrelser och Sametinget i samverkansråd för rovdjursförvaltningsområden. Vidare regleras länsstyrelsens och samverkansrådets arbete med miniminivåer för förekomsten av kungsörn samt länsstyrelsens arbete med rovdjursförvaltningsplaner. Länsstyrelserna har det yttersta ansvaret för att inventering av kungsörn i respektive län utförs. Naturhistoriska Riksmuseet är nationell koordinator för kungsörnsinventeringen. Ersättning för skador på ren orsakade av kungsörn mm regleras i viltskadeförordningen¹¹.

Inventeringsresultatet bildar underlag för utbetalning av ersättning till samebyarna. I övrigt är inventeringen en central del i rovdjursförvaltningen, inte minst i arbetet med toleransnivåer för förlust av renar till rovdjur samt i frågor som rör licensjakt och skydds jakt. Inventeringsresultaten för 2022 uppvisar en tendens till ökande rovdjurspopulationer. Den ligger fortsatt på en för hög nivå sett till renskötselns förutsättningar. Sametinget har haft konsultation med både Naturvårdsverket och länsstyrelsen angående revidering av förvaltningsplaner, toleransnivåarbetet samt om ökat samarbete med Norge angående inventering och ersättningsfrågor. Sametinget har fortsatta kontakter och konsulterar ansvarig förvaltningsmyndighet för stora rovdjur, inklusive kungsörn. Sametinget anser att förvaltningsverktyget bör integreras i lagstiftning, förordningar och riktlinjer. På så sätt kan riksdagens beslut från 2013 ges ökad legitimitet.

⁹ <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/jakt-och-vilt/inventeringsmetodik/>

¹⁰ NFS 2022:4 Naturvårdsverkets föreskrifter om förvaltning av stora rovdjur.

¹¹ Viltskadeförordning (2001:724).

§ 45 **Begäran om yttrande angående motioner – forts.**

§ 45.5 **M 594 – Motion om översyn av inventeringssystem och förvaltning av örn – forts.**

Styrelsen beslutade den 3 – 5 maj 2023, § 79.11

att inhämta yttrande från rennäringsnämnden.

Ärendet utgick vid rennäringsnämndens sammanträde den 13 juni 2023.

Rennäringsnämnden beslutar

att avge nedan yttrande;

Rennäringsnämnden delar uppfattningen om de problem örn orsakar. Örn är dock undantagna möjlighet till åtgärder i dagsläget. Sametingets representant i samverkansråd har vid flera tillfällen lyft problematiken med skador på renar. Då kungsörn och havsörn nått historiskt höga antal individer har Sametinget lyft frågan om förvaltningsåtgärder som i likhet med Norsk förvaltning ska medge skydds jakt i utsatta samebyar. Sametinget har ett långsiktigt arbete för förvaltningsåtgärder om kungs- och havsörn som nu ligger hos den s.k. landshövdingegruppen för de norra länen för åtgärd. Sametinget skall ingå i samverkansråd vilket inte omfattar samebyar. Angående frågan om full ersättning för rovdjursskada sker den dialogen redan med regeringen.

att med anledning av det pågående arbetet föreslå att motionen därmed är besvarad.

Paragrafen justeras omedelbart

§ 45 Begäran om yttrande angående motioner – *forts.*

§ 45.6 M 598 – Särskilda insatser för att stoppa hatbrott mot renskötelsen

Dokument

- Plenumsprotokoll 2023-02-21–23, § 16
- M 598 av Marianne Gråik, Lars Miguel Utsi, Marita Stinnerbom, Hanna-Sofie Utsi, Christina Åhrén 2023-02-23, dnr 1.1.8–2023-323
- Styrelseprotokoll 2023-03-28–30, § 58.13
- Styrelseprotokoll 2023-09-29, § 145.7

Marianne Gråik, Lars Miguel Utsi, Marita Stinnerbom, Hanna-Sofie Utsi och Christina Åhrén har den 23 februari 2023 inlämnat en motion där de yrkar:

att Sametinget verkar för att lagstiftare och myndigheter inför en skärpt straffskala för brott i samband med olovlig skjutning, djurplågeri, skadegörelse och stöld av renar,

att Sametinget verkar för att regeringen och de brottsbekämpande myndigheterna vidtar

omgående särskilda åtgärder för att i högre grad stävja och klara upp vapenbrott, djurplågeri, stöld, skadegörelse och hatbrott mot renskötare.

Styrelsen beslutade den 28 – 20 mars 2023, § 58.13

att uppdra till kansliet att bereda motionen enligt praxis, så som opolitiskt, rättsligt och sakkunnigt samt redovisa tidigare beslut i ärendet.

Skäl för yrkandena

De senaste åren har många brott där renar varit inblandade skett. Att renar blir skjutna, dödas och försvinner är en tydlig markering av hat mot samer. Denna diskriminerande effekt gentemot samerna måste samhället, vår regering och våra brottsbekämpande myndigheter ta ansvar för och korrigera för.

Plenum har tidigare antagit motion 516 Renskötselpoliser¹² där det vid behandlingen av motionen angavs att möte ägt rum med Sametingets styrelse och Polismyndigheten region nord. Polismyndigheten var positiv till att polisen utbildas om renskötsel och samiska kultur för att öka kompetensen hos deras tjänstemän och

¹² Plenum 2018-05-23–25, § 26.3.

§ 45 **Begäran om yttrande angående motioner – forts.**

§ 45.6 **M 598 – Särskilda insatser för att stoppa hatbrott mot renskötsel– forts.**

att myndigheten i samverkan med Sametinget går vidare med frågan. Sametingets styrelse har därefter uppdragit till kansliet att arbeta vidare med ärendet.¹³

Regeringen har år 2022 tagit fram ett åtgärdsprogram mot rasism mot samer. Tillsammans med den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott utgör programmet en grund för regeringens fortsatta arbete mot rasism mot samer. I programmet anges:

Företrädare för samiska organisationer har berättat att rasism mot samer bland annat tar sig uttryck i gärningar mot renar och att det finns problem med att dessa brott inte alltid markeras som hatbrott, vilket företrädare ansåg osynliggöra dessa som eventuella hatbrott. Organisationerna har efterfrågat kunskapshöjande insatser inom rättsväsendet för att synliggöra hatbrott. Det har också lyfts fram att utsattheten i förlängningen påverkar tilliten till myndigheter och andra offentliga aktörer.

I Brottsförebyggande rådets statistik för 2020 identifierades 20 hatbrott mot samer. Det motsvarade 1 procent av alla identifierade främlingsfientliga och rasistiska hatbrott. Samiska företrädare har lyft fram att samer sällan anmäler brott vilket tros bero på att de som anmäler upplever sig bemötas med misstro och okunskap, att många känner sig rättslösa och att andelen anmälningar som leder till lagföring är liten.

Det finns behov av insatser för att skapa förutsättningar för att utveckla arbetet mot hatbrott som rör samer. Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten har de senaste åren höjt ambitionsnivån avseende hatbrott och andra brott som hotar demokratin. En målbild som Polismyndigheten formulerat i en delredovisning för sitt arbete är att alla hatbrott ska utredas av en särskild resurs med fördjupad kunskap om området och att det för medborgarna ska kännas meningsfullt att anmäla brott och kontakta polisen oavsett utgång i det enskilda ärendet.¹⁴

Åtgärdsprogrammet innehåller åtgärder för perioden 2022-2024 och utgår från fyra strategiska områden:

- Mer kunskap, utbildning och forskning
- Förstärkt förebyggande arbete på nätet
- Ett mer aktivt rättsväsende
- Civilsamhället: ökat stöd och fördjupad dialog

¹³ Styrelse 2018-06-12—14, §136.1.

¹⁴ Regeringskansliet 2022. Åtgärdsprogram mot rasism mot samer.

§ 45 **Begäran om yttrande angående motioner – forts.**

§ 45.6 **M 598 – Särskilda insatser för att stoppa hatbrott mot renskötseln– forts.**

Arbetet kommer följas upp och inom ramen för de olika strategiska områdena har regeringen gett flertalet olika myndigheter uppdrag att inom sina ansvarsområden arbeta förebyggande och motverkande mot rasism mot samer. Sametinget har inte tilldelats något specifikt uppdrag och har således heller inte fått medel för arbetet mot rasism mot samer.

Nedan följer de uppdrag andra myndigheter har i åtgärdsprogrammet samt om och på vilket sätt Sametinget involverats i arbetet, främst med fokus på yrkandet i aktuell motion:

- Brottsförebyggande rådet (Brå) ska göra en fördjupad studie om hatbrott mot samer för att öka kunskapen om, och stärka det förebyggande arbetet mot, rasism som riktas mot samer. I genomförandet av uppdraget ska myndigheten inhämta kunskap och erfarenheter från berörda myndigheter, inklusive Sametinget och relevanta organisationer inom det civila samhället. Sametinget ingår i uppdragets referensgrupp.
- Polismyndigheten ska under 2022 och 2023 fortsatt utveckla och förbättra arbetet för att bekämpa hatbrott och andra brott som hotar demokratin. Polismyndigheten ska bland annat genomföra kompetenshöjande insatser inom myndigheten samt redovisa resultat av det arbete som bedrivs för att förstärka den brottsutredande förmågan och uppkläringen av dessa brott. Inom ramen för uppdraget ska Polismyndigheten samverka med andra myndigheter och organisationer.
- Myndigheten för arbetsmiljökunskap ska inhämta och sammanställa kunskap om samband mellan vissa grupper utsatthet och arbetsrelaterad stress. Ett särskilt fokus ska vara kunskap om arbetsmiljö och vilken betydelse utsatthet till följd av etnisk tillhörighet, hudfärg och religion eller annan trosuppfattning kan ha för individens hälsa. Kunskapssammanställningen ska spridas så att den kan utgöra ett stöd för arbetsgivare, skyddsombud och andra förtroendevalda på arbetsplatser. Sametinget medverkar i uppdragets referensgrupp.

§ 45 **Begäran om yttrande angående motioner – forts.**

§ 45.6 **M 598 – Särskilda insatser för att stoppa hatbrott mot renskötsel– forts.**

Styrelsen beslutade den 29 september 2023, § 145.7

att inhämta yttrande från samtliga nämnder och ungdomsrådet.

Paragrafen justeras omedelbart

Rennäringsnämnden beslutar

att avge nedan yttrande;

Rennäringsnämnden delar motionärernas syn men menar att svårigheterna med lagföring av brott ligger i att vittnen saknas och att utredningar därmed i avsaknad av teknisk stödbevisning blir så långa att de avskrivs. En skärpt straffskala kan kanske minska antalet brott men Rennäringsnämnden anser att ökad utbildning av poliser i renskötselfrågor också har betydelse. Sametinget har framfört att en ökad polarisering via internet och sociala medier måste beaktas för att stävja diskriminering och hatbrott trots att Sametinget saknar möjlighet till att besluta om skärpt lagstiftning. Sametinget bör i dialog med berörda myndigheter föreslå åtgärder. I de fall där brott kan styrkas bör finnas utrymme för skärpta straff då det ofta handlar om hatbrott.

Jämför man med samhället i stort med grova våldsbrott inser man att upplärningsprocenten blir låg om resurserna är för låga.

Rennäringsnämnden anser i likhet med kansliets beredning att det redan pågår åtgärder. Polisen menar att man nu ser över rapporteringen från samebyar och enskilda samer så att statistiken över brott bättre motsvarar verkliga händelser.

att med anledning av det pågående arbetet föreslå att motionen därmed är besvarad.

Paragrafen justeras omedelbart

§ 45 Begäran om yttrande angående motioner – *forts.*

§ 45.6 M 602– Samisk naturbetesbaserad renskötsel och samisk traditionell kunskap om hållbart nyttjande av naturen och naturresurserna

Dokument

- M 602 av Marianne Gråik, Johanna Njaita, Ingrid Inga, Åsa Blind 2023-02-23, dnr 1.1.8-2023-327
- Plenumsprotokoll 2023-02-21 – 23, § 16
- Styrelseprotokoll 2023-03-28 – 30, § 58.17
- Styrelseprotokoll 2023-09-29, § 145.11

Marianne Gråik, Johanna Njaita, Ingrid Inga och Åsa Blind har den 23 februari 2023 inlämnat en motion där de yrkar:

- att Sametinget inom ramen för fokallpunktsuppdraget verkar för inrättande av ett särskilt programråd enbart för samiska traditionell kunskap och att goda förutsättningar säkerställs för en levande traditionell naturbetesbaserad renskötsel i framtiden
- Att representanter i det särskilda programrådet för samisk traditionell kunskap i samråd med renskötselns organisationer samt att representanterna ska vara aktiva inom renskötsel och att även andra samiska näringar ingår i programrådet
 - Att reprsentanter med stor kunskap om traditionell samisk kunskap om naturbaserad renskötsel och om samiskt levnadsstätt och livsmiljö ingår i programrådet
 - Att verka för finansiering av det särskilda programrådet kan ske via Främjande av rennäringsanslaget fr om budgetåret 2023
- att Sametinget tillsätter det särskilda programrådet skyndsamt för att kunna påbörja arbetet med att synliggöra samisk traditionell kunskap och att stärka och säkerställa traditionell samisk naturbetesbaserad renskötsel för framtiden
- att Sametinget avsätter särskilda medel för att vidmakthålla traditionell samisk naturbetesbaserad renskötsel parallellt med arbetet i programrådet,
- att Sametinget inom ramen för fokalpunktsuppdraget anordnar seminarier om samisk traditionell kunskap, traditionell naturbaserad renskötsel, utfodring mm kopplat till biologisk mångfald och klimatförändringarna för att öka den generella kunskapen om rennäringen hos myndigheter, regeringen och forskningen. Inbjudna deltagare kan vara samebyar, renbetesdistrikt i Norge, renskötsselföreträdare i Finland, forskare, berörda myndigheter m fl.

Styrelsen beslutade den 28 – 30 mars 2023, § 58.17

- att uppdra till kansliet att bereda motionen enligt praxis, så som opolitiskt, rättsligt och sakkunnigt samt redovisa tidigare beslut i ärendet.

§ 45 **Begäran om yttrande angående motioner – forts.**

§ 45.6 **M 602– Samisk naturbetesbaserad renskötelse och samisk traditionell kunskap om hållbart nyttjande av naturen och naturresurserna – forts.**

Skäl för yrkandena

I motionen anges att röster inom renskötseleden menar att t ex Sametingets insatser enligt konventionen om biologisk mångfald och när det gäller beslut om katastrofskadeskydd tenderar att tunna ut samisk traditionell kunskap om naturbetesbaserad renskötelse och hållbart nyttjande och tillvaratagande av naturens resurser. Ett exempel är att Sametinget genom anslaget "Främjande av rennäring" enbart valt att stödja utfodring av renar vid beteskriser samtidigt som stöd inte ges till renskötare som väljer traditionell samisk naturbetesbaserad renskötelse som är i behov av andra insatser än utfodring. Renskötare anför också att motstående intressen och exploatörer kan hävda att nuvarande omfattning av renbetesmarkerna inte behövs för samisk naturbetesbaserad renskötelse eftersom allt fler renskötare kan utfodra renarna.

Vidare anges i motionen att det inom ramen för Sametingets fokalpunktsuppdrag enligt konventionen om biologisk mångfald (CBD) behöver utformas otraditionella insatser och åtgärder i mycket nära samarbete med renskötare för att upprätthålla och bevara traditionell samisk kunskap i praktiskt levnadssätt och livsmiljö och för att kunna upprätthålla naturbetesbaserad samisk renskötelse i ett förändrat beteslandskap för framtiden. Även ökad kunskap om traditionell samiska brukningssätt av beteslandskapet och naturen behövs för att kunna hävda rätten till mark och vatten inom renbetesmarkerna och för att synliggöra ändrade förutsättningar att leva, bo och klara sig av naturen och naturresurserna för hela renskötseområdet.

Motionären finner även att det finns stort behov av att revitalisera kunskap om samiskt traditionellt bruk av betesmarkerna, naturen och det samiska levnadssättet och livsstilen för att bevara biologisk mångfald inom renskötseområdet.

Motionären anser också att – utifrån att det sker storskalig utarmning av ekosystem inom det boareala och arktiska regionerna (renskötseområdet) – att utfodring av renar är idag livsnödvärdigt för att kunna upprätthålla och bevara renskötelsen som grund för hela det samiska samhället. Utfodringarnas negativa påverkan på dels betesmarkerna, dels på förändringar av traditionella samiskt brukningssätt och dels betydelsen av biologisk mångfald i det samiska samhället

§ 45 **Begäran om yttrande angående motioner – forts.**

§ 45.6 **M 602– Samisk naturbetesbaserad renskötsel och samisk traditionell kunskap om hållbart nyttjande av naturen och naturresurserna – forts.**

behöver särskilt uppmärksammas och belysas bl a inom ramen för Sametingets fokalpunktsuppdrag och genom forskningen.

Sametinget har i sitt regleringsbrev för budgetåret 2021 ett uppdrag enligt följande:
Sametinget ska vara fokalpunkt för artiklarna 8(j) och 10(c) i Konventionen om biologisk mångfald (CBD) och i det arbetet involvera andra myndigheter och aktörer som har kunskap och roll att spela i genomförandet av dessa artiklar i Sverige. Sametinget ska senast 15 december 2023 till regeringen (Miljödepartementet) redovisa hur fokalpunktsuppdraget genomförts under 2021-2023.

Uppdraget innefattar i enlighet med Sametingets regleringsbrev för budgetåret 2021 all traditionell kunskap och hållbart sedvanebruk kopplat till biologisk mångfald i Sverige. Det innebär både samisk- och annan kunskapstradition.

Målgruppen för uppdraget är stor vilket innebär att avgränsningar har krävts. Hittills har målgrupperna innefattat intresseorganisationer som företräder kunskapstraditioner, myndigheter med koppling till traditionell kunskap och hållbart sedvanebruk i sina uppdrag samt företrädare för utbildningssektor och muséer. För att skapa plattform för dialog, möta målgrupperna och föra arbetet framåt har som framgår i motion 602 har ett programråd bildats.

Programrådet har varit delaktig och fungerat som remissinstans bl.a. för det kunskapsmaterial som nämns i motion 602. Syftet med materialet är att samla information om CBD, artiklarna 8j och 10c, sätta det i en svensk kontext och därigenom skapa förutsättningar för ökad kunskap kring traditionell kunskap och hållbart sedvanebruk. Materialet beskriver bl.a. Sametinget som myndighet genom informationsfilm, Sametingets värdegrundsdokument Eallibirás, exempel på árbediehtu genom filmer som lyfter rennärigen, slöjden och fisket. Materialet beskriver även fäbodbruk i en film.

Att bilda ytterligare ett programråd inom ramen för fokalpunktsuppdraget bedöms kunna bidra till att skapa utmaningar med att hålla samman parallella processer. Inom fokalpunktsuppdraget finns brukargrupper med liknande och i vissa fall samma utmaningar och behov. Det kan gälla myndigheters

§ 45 **Begäran om yttrande angående motioner – forts.**

§ 45.6 **M 602– Samisk naturbetesbaserad renskötsel och samisk traditionell kunskap om hållbart nyttjande av naturen och naturresurserna – forts.**

hänsynstagande vid beslutsfattande som påverkar ex. renskötare, fiskare eller fåbodbrukare. Så som uppdraget är utformat behöver Sametinget därför se sin samordnande roll ur ett perspektiv som innefattar all traditionell kunskap.

De intresseorganisationer som företräder árbediehtu i fokalpunktsuppdragets befintliga programråd bedöms kunna utgöra stommen för ett intensifierat arbete med árbediehtu. På så sätt skulle detta arbete ha möjlighet att kanaliseras genom programrådet och ett jämlikt arbetssätt kunna bibehållas.

Noteras bör att programrådets roll i ett eventuellt kommande uppdrag inte är fastställt och kan komma att ta andra former än dagens upplägg.

Styrelsen beslutade den 29 september 2023, § 145.7

att inhämta yttrande från samtliga nämnder och ungdomsrådet.

Paragrafen justeras omedelbart

Rennäringsnämnden beslutar

att avge nedan yttrande;

Rennäringsnämnden anser inledningsvis att traditionell kunskap är viktig för bevarande av rennäring inom renskötselområdet. Det pågår en intern beredning som särskilt tittar på traditionell naturbaserad renskötsel där avsikten är att se om det utifrån dagens förändrade förutsättningar är möjligt att tillämpa en renskötsel som är strikt naturbaserad. Svaret är så här långt att utfodring av renar är en djurskyddsåtgärd för att vid låst bete ge djur en möjlighet att överleva. En strikt naturbaserad renskötsel behöver fortfarande tillskottsfoder inom ramen för djurhälsa. Det tittas även på om det finns stödformer vid beteskriser som inte innefattar renfoder men då får djurhälsan inte äventyras. Just nu innebär katastrofskadeskydd att stöd ges vid låst bete. Det innebär att skyddet inte utgår om betet är tillgängligt

§ 45 Begäran om yttrande angående motioner – *forts.*

§ 45.6 M 602– Samisk naturbetesbaserad renskötsel och samisk traditionell kunskap om hållbart nyttjande av naturen och naturresurserna – *forts.*

Att inrätta ett särskilt programråd då det redan finns ett programråd riskerar att bli kontraproduktivt där råden snarare motarbetar varandra.

Rennäringsnämnden delar uppfattningen att kunskapen om traditionell kunskap behöver ökas inte minst vad gäller praktisk kunskap om hur biologisk mångfald påverkas vid utfodring av renar. Nämnden anser dock att renens hälsa inte får äventyras vid beteskriser även om det innebär viss påverkan av olika marker. Rennäringsnämnden anser att Sametingets arbete inom fokalpunktsansvaret är väl fungerande och befarar att en utökad verksamhet riskerar att bromsa arbetet. Rennäringsnämnden menar att renskötseln förändras som den alltid gjort. Den klimatpåverkan och samhällsutbyggnad med bland annat gruvor, vindkraft och skogsbruk hanteras av Sametinget på olika sätt. Traditionell kunskap ligger hos den som ger och tar emot kunskapen vilket på ett ganska naturligt sätt speglar den tid vi lever i och att föregående generationers kunskap inte alltid kan användas.

att föreslå att sista att-satsen i motionen med nedan lydelse antas;
“ Sametinget inom ramen för fokalpunktsuppdraget anordnar seminarier om samisk traditionell kunskap, traditionell naturbaserad renskötsel, utfodring mm kopplat till biologisk mångfald och klimatförändringarna för att öka den generella kunskapen om rennäringen hos myndigheter, regeringen och forskningen. Inbjudna deltagare kan vara samebyar, renbetesdistrikt i Norge, renskötselföreträdare i Finland, forskare, berörda myndigheter m fl”,

att föreslå att motionens övriga att-satser avslås.

Paragrafen justeras omedelbart

§ 45 Begäran om yttrande angående motioner – *forts.*

§ 45.8 M 605– Motion om förändrad björnförvaltning för att närma sig maxtaget för toleransnivån av rovdjursförluster

Dokument

- M 605 av Paulus Kuoljok, Torkel Stinnerbom, Áslat Simma, Marianne Gråik 2023-06-01, dnr 1.1.8-2023-1087
- Plenumsprotokoll 2023-05-30–31, -06-01–02, § 31
- Styrelseprotokoll 2023-06-20–21, § 106.5
- Styrelseprotokoll 2023-09-29, § 145.14

Paulus Kuoljok, Torkel Stinnerbom, Áslat Simma, Marianne Gråik har den 1 juni 2023 inlämnat en motion där de yrkar:

- att Sametinget verkar för att länsstyrelserna sänker sitt tak i förvaltningsintervallet samt följer sina egna förvaltningsmål,
- att Sametinget verkar för att mer resurser läggs på inventering av björn.

Styrelsen beslutade den 20 -21 juni 2023, § 1065

- att uppdra till kansliet att bereda motionen enligt praxis, så som opolitiskt, rättsligt och sakkunnigt samt redovisa tidigare beslut i ärendet.

Skäl för yrkandena

Inga verkningsfulla åtgärder har vidtagits för att skapa en minskning av förluster av renar. Samebyar med ett högt björnantal har under kalvningstid en ohållbar situation med dygnet runt bevakning för att dokumentera skadebild för eventuella skydds jaktbeslut. Det är viktigt att Sametinget verkar för att säkra mer resurser till inventering av björn. Detta för att populationsberäkningarna ska bli säkrare och närmare beskriver verkligheten. Om populationsberäkningarna är säkrare kan detta möjliggöra en sänkning av förvaltningsmålen utan att riskera att avskjutning riskerar gynnsam bevarandestatus. En sak som måste beaktas är att det inte görs några inventeringar av björn i Norge och Finland vilket medför att detta inte räknas in i populationsuppskattningarna.

§ 45 Begäran om yttrande angående motioner – *forts.*

§ 45.8 M 605– Motion om förändrad björnförvaltning för att närma sig maxtaget för toleransnivån av rovdjursförluster – *forts.*

Den svenska rovdjursförvaltningen är uppdelad i tre geografiska områden – norra, mellersta och södra förvaltningsområdet. Naturvårdsverket har det övergripande ansvaret för rovdjursförvaltningen och fastställer de mål för

rovdjuren som gäller nationellt. De politiska målsättningarna inom rovdjursförvaltningen har stor betydelse i miniminivåprocessen.

Enligt jaktlagstiftningen ska Naturvårdsverket minst en gång vart femte år se över fördelningen av de regionala miniminivåerna för björn i Sverige utifrån förslag från länsstyrelserna. Den senaste översynen skedde 2019. Naturvårdsverket kommer att fastställa nya miniminivåer i början av 2024. Våren 2023 påbörjades därför den tredje miniminivåprocessen sedan regionaliseringen av rovdjursförvaltningen infördes 2013. De olika stegen i processen sker löpande och samverkansråden, länsstyrelserna och viltförvaltningsdelegationerna är delaktiga i processen. Sametinget ingår i samverkansråden för Norra rovdjursförvaltningsområdet och Mellersta rovdjursförvaltningsområdet och i viltförvaltningsdelegationerna i Norrbotten, Västerbotten, Jämtland, Västernorrland samt Dalarna ingår företrädare för rennärigen (förordning 2022:1373)¹⁵.

Miniminivåprocessens olika steg i tabellen nedan¹⁶ regleras i förordning om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn, förordning om viltförvaltningsdelegationer samt Naturvårdsverkets föreskrifter om förvaltning av stora rovdjur.¹⁷

¹⁵ Företrädare i viltförvaltningsdelegationerna utses efter samråd av Sametinget (rennäringsnämnden), Sámiid Riikkasearvi (SSR) och Boazoeaigadiid oktavuohhta (BEO/RÄF).

¹⁶ Källa: Utkast - Vägledning av miniminivåer för björn, varg, järv och lodjur (Dnr 6.6.2-2023-689)

¹⁷ 2009:1263, 2009:1474 och NFS 2022:4

§ 45 Begäran om yttrande angående motioner – *forts.*

§ 45.8 M 605– Motion om förändrad björnförvaltning för att närma sig maxtaget för toleransnivån av rovdjursförluster – *forts.*

År 2023 - 2024	Miniminivåprocess	Kopplade processer
April	Naturvårdsverket initierar processen på regional nivå	-delegering licensjakt björn
Maj - Oktober	Länsstyrelsen tar fram förslag. Viltförvaltnings-delegationen yttrar sig.	
Länsstyrelsen lämnar förslag till samverkansområden	- inventeringsresultat för varg, lo och björn	
- nationellt inventeringsresultat för björn		
November – Januari 2024	Samverkansområden samverkar kring förslag och fördelning av miniminivåer	

Målet för björnförvaltningen bör vara att förvalta populationerna med tillräcklig marginal i förhållande till referensvärdet¹⁸ och miniminivån så att inte referensvärdet äventyras. Det är upp till länsstyrelsen att avgöra vilket antal över miniminivån som är lämpligast för björn i det givna länet. Länsstyrelsens förslag på miniminivåer bör grunda sig på bästa tillgängliga kunskap, exempelvis en trend över tid för att minimera effekten av fluktuerande björnstammar och eventuellt bristande inventeringsunderlag vid ett givet år. Vidare utgör miniminivån golvet för förvaltningen. Om länsstyrelserna och samverkansråden föreslår miniminivåer som är högre än referensvärdet och Naturvårdsverket skulle fastställa ett sådant resultat, skulle möjligheterna för björnförvaltning med licensjakt minska. En förutsättning för licensjakt är att björn finns i antal som överstiger ett förvaltningsområdes miniminivåer.¹⁹

Sametinget har i samband med yttrande över Naturvårdsverkets förslag till ny vägledning av miniminivåer för björn, varg, järv och lodjur framfört att de

¹⁸ Referensvärde beskriver det lägsta antal individer som motsvarar en gynnsam bevarandestatus.

¹⁹ Källa: Utkast - Vägledning av miniminivåer för björn, varg, järv och lodjur (Dnr 6.6.2-2023-689)

§ 45 Begäran om yttrande angående motioner – *forts.*

§ 45.8 M 605– Motion om förändrad björnförvaltning för att närma sig maxtaket för toleransnivån av rovdjursförluster – *forts.*

förvaltningsmodeller som presenteras i vägledningen kräver att rovdjursinventeringen lyckats fullt ut. Därför bör vägledningen även tydligt beskriva hur ett dåligt inventeringsresultat kompenseras, exempelvis i form av populationsuppskattningar. Inom renskötselområdet bör särskild hänsyn tas och därför bör miniminivån ligga på samma nivå eller mycket nära referensvärdet för en art. I övrigt bör miniminivån ligga i linje med möjligheten att kunna tillämpa toleransnivåverktyget, för att samebyar ska ha möjligheten att kunna uppnå maximalt 10 % skada orsakat av rovdjur.²⁰

För övrigt har Sametinget tidigare redogjort för sin inställning avseende problematiken kring inventering av björn i motion 523 Arealbaserad ersättning för björn och örn samt motion 526 Arealbaserad rovdjursersättning för björn och örn. Tilläggas kan utifrån information från Naturvårdsverket att den senaste nationella populationsberäkningen för björn genomfördes 2017 av det Skandinaviska björnprojektet. Beräkningen baseras på dels spillningsinventeringar som genomförts i vissa län och dels trender i de björnobservationer som jägarna samlat in (Björnobs). Resultatet visar att det finns cirka 2 900 björnar i Sverige, vilket är ungefär lika många björnar som det var 2013 då den föregående nationella populationsberäkningen genomfördes. Även på länsnivå är det i stort sett oförändrade antal björnar. För att beräkna det totala antalet björnar används en omräkningsfaktor. Denna omräkningsfaktor har fastställts till att en föryngring motsvarar 10 björnar. Björnen förekommer allmänt i Sverige från nordligaste Värmlands, Dalarnas och Gävleborgs län och norrut. Den svenska björnstammen utgör huvuddelen av den skandinaviska populationen där endast ett fåtal reproduktioner, det vill säga honor som föder ungar, förekommer i angränsande norska områden. Den 29 april 2019 rapporterade Naturvårdsverket nya referensvärden till EU enligt artikel 17 i art- och habitatdirektivet. Det nya referensvärdet för minsta populationsstorlek för gynnsam bevarandestatus för björn i Sverige rapporterades till 1 400 individer utifrån bästa tillgängliga vetenskapliga underlag.²¹

²⁰ Sametingets dnr 6.6.2-2023-689.

²¹ Fastställande av miniminivåer för björn gällande rovdjursförvaltningsområden och län NV-01525-18.
<https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/jakt-och-vilt/miniminivaer-for-rovdjursarter-regionalt/>

§ 45 **Begäran om yttrande angående motioner – forts.**

§ 45.8 **M 605– Motion om förändrad björnförvaltning för att närma sig maxtaget för toleransnivån av rovdjursförluster – forts.**

I *Regional förvaltningsplan för björn 2021-2024* från Länsstyrelsen i Norrbottens län anges med anledning av motionens formulering om att länsstyrelserna ska sänka sitt tak i förvaltningsintervallet samt följa sina egna förvaltningsmål:

I propositionen 2008/09:2109 skriver regeringen att det år 2008 fanns ca 2000 björnar i norra förvaltningsområdet och att stammen inte bör minska totalt sett. Detta eftersom problembilden generellt sett inte är särskilt omfattande. Denna målsättning har inte ändrats i senare propositioner. Länsstyrelserna i det norra RFO menar dock att antalet bör utgöra förvaltningsmålet snarare än den nedre gränsen med hänsyn till björnskador inom rennärigen. Viltförvaltningsdelegationen i Norrbottens län beslutade våren 2021 att förvaltningsmålet för björn ska vara 500 individer. Förvaltningsintervallet, som populationen kan fluktuera inom, fastställdes till 250 - 600 individer. Målet och intervallet togs fram i samverkan med övriga länsstyrelser i det norra rovdjursförvaltningsområdet. Förvaltningsintervallet är baserat på den årliga variationen i björnstammens populationsstorlek i länet, vilket huvudsakligen syftar till att minska risken för att stammen hamnar under miniminivån enbart på grund av naturlig fluktuation.²²

Länsstyrelsens åtgärder för att uppnå förvaltningsmålen är bland annat att:

- genomföra regelbunden inventering av björnstammen och vidtar åtgärder för att öka delaktigheten i inventeringen,
- analysera årligen genomförda skydds- och licensjakter och nyttjar analyserna som underlag i kommande jaktbeslut,
- använda aktuell forskning som underlag för förvaltningsbeslut,
- fortsätta arbetet med förvaltningsverktyget i samverkan med länets samebyar samt
- samverka med övriga län i det norra rovdjursförvaltningsområdet och vid behov med övriga rovdjursförvaltningsområden.

²² Länsstyrelsen i Norrbottens län. *Regional förvaltningsplan för björn i Norrbottens län. Förvaltningsperiod 2021-2024*. Sid 9.

§ 45 **Begäran om yttrande angående motioner – forts.**

§ 45.8 **M 605– Motion om förändrad björnförvaltning för att närma sig maxtaket för toleransnivån av rovdjursförluster – forts.**

Styrelsen beslutade den 29 september 2023, § 145.14

att inhämta yttrande från Rennäringsnämnden.

Paragrafen justeras omedelbart

Rennäringsnämnden beslutar

att avge nedan yttrande;

Rennäringsnämnden delar motionens mening och de attsatser som föreslås.

Rennäringsnämnden konstaterar i motsats till motionärerna att åtgärder som Sametinget har mandat för också har vidtagits. Det är dock en nationell angelägenhet vi har att förhålla oss till.

Kansliets beredning visar de konkreta åtgärder som vidtagits och att Sametingets arbete i samverkansråden syftar till att minska skadorna för renskötseln.

De att-satser som föreslås arbetar Sametinget redan efter och ett resultat är att stödet till skador orsakade av rovdjur ökar, fortfarande arbetar Sametinget för att minska trycket till max 10 %.

att med anledning av det pågående arbetet föreslå att motionen därmed är besvarad.

Paragrafen justeras omedelbart

§ 45 Begäran om yttrande angående motioner – *forts.*

§ 45.9 M 611– Motion om begäran om proposition så att Sametinget har möjlighet att utbetala ersättning baserad på antal förekomst och/eller i förhållande till betesområdenas areal

Dokument

- M 611 av Marita Stinnerbom 2023-06-01, dnr 1.1.8-2023-1093
- Plenumsprotokoll 2023-05-30–31, -06-01–02, § 31
- Styrelseprotokoll 2023-06-20–21, § 106.9
- Styrelseprotokoll 2023-09-29, § 145.17

Marita Stinnerbom har den 1 juni 2023 inlämnat en motion där hon yrkar:

att Sametinget genast kräver att regeringen utformar en proposition så att Sametinget har möjlighet att utbetala ersättning baserad på antal förekomst och/eller i förhållande till betesområdenas areal

Styrelsen beslutade den 20 -21 juni 2023, § 106.8

att ärendet bereds vidare.

Skäl för yrkandena

Sametinget inlämnade 2020-11-03 en begäran till regeringen att ändra § 6 i Viltskadeförordning (2001:724) så att Sametinget har möjlighet att utbetala ersättning baserad på antal förekomst och/eller i förhållande till betesområdenas areal. Enligt § 6 är Sametinget bunden till att enbart fördela ersättningen mellan de ersättningsberättigade samebyarna i förhållande till betesområdenas areal. Ersättningen är maximerad till 1 500 000 kr per år. Forskningen i Udtja och Gällivare skogssameby visar på att den ersättning som idag utgår för björnskador på ren står inte i proportion till de faktiska skadornas omfattning i de två studerade samebyarna. Därför borde en ersättningsmodell även grunda sig på björnens förekomst inom och i anslutning till de enskilda samebyarnas kalvningsland där antalet björn har potential att göra skada. Näringsdepartementet har flertalet gånger meddelat att de ska hitta en proposition där de kan ändra förordningen. Begäran är inskickad och ännu har ingenting hänt.

Som nämns i motionen så har Sametinget i början av november 2020 skickat in en begäran om ändring i viltskadeförordningen.²³ I begäran framhålls att dagens ersättningsmodell ger en orättvis fördelning eftersom den enbart grundar sig på areal frikopplat från förekomst av björn. Det tidigare beslutet om arealfördelning grundade sig på ett antagande om jämn fördelning av björn utifrån storleken på samebyarnas betesområden. Antagandet stämmer inte med de senaste DNA-studierna av björnförekomst. Björnarnas hemområden kan vara

²³ Dnr 6.2.9-2020-1350.

§ 45 Begäran om yttrande angående motioner – *forts.*

§ 45.9 M 611– Motion om begäran om proposition så att Sametinget har möjlighet att utbetala ersättning baserad på antal förekomst och/eller i förhållande till betesområdenas areal - *forts.*

mer eller mindre koncentrerad till enskilda samebyar vilket innebär att de faktiska skadorna kan skilja sig mycket samebyarna emellan oavsett arealen på deras betesområden. En sameby med liten areal kan vara mycket hårdare drabbad av björnpredation än en sameby med stor areal. Detta skapar obalans och ger en orättvis fördelning av ersättningsmedel samebyarna emellan. För att öka kvalitén och skapa förutsättningar för rättvisare fördelning av ersättningar samebyarna emellan bör man helt eller i stor utsträckning övergå till att basera ersättningarna på dna-spillning och populationsmodeller. Initialt bedöms att man kan behöva basera ersättningarna på en kombination av både areal och nuvarande populationsunderlag. Grunden för att kunna göra sådana avvägningar är att viltskadeförordningen inte utgör ett hinder för att kunna basera ersättningar även på björnförekomstens antal. Detta är grunden för begäran som skickades till dåvarande näringsdepartementet. Sametinget har vid dialog i juni 2023 med Landsbygds- och infrastrukturdepartementet fått besked att ärendet bereds hos departementet.

Styrelsen beslutade den 29 september 2023, § 145.17

att inhämta yttrande från Rennäringsnämnden.

Paragrafen justeras omedelbart

Rennäringsnämnden beslutar

att avge nedan yttrande;

Rennäringsnämnden har förra och denna mandatperiod lämnat in begäran om ändring. Som kansliets beredning visar har departementet berett frågan och resultatet har landat i en anslagsökning med 10 miljoner för budgetåret 2024. Arbetet just nu handlar om en ändring av förordningar så att fördelning kan genomföras.

Rennäringsnämnden ser en möjlighet att öka anslaget för areella ersättningar dvs. björn och örn. Beslut kommer inför kommande budgetår.

att med anledning av det pågående arbetet föreslå att motionen därmed avslås.

Paragrafen justeras omedelbart

§ 46 Information om inventering av rovdjur och förslag till nya referensvärden

Ärendet utgår, se § 38

§ 47 Katastrofskadeskydd – Arbetet med föreskrift – läget just nu

Dokument

- STFS 2019:1 Föreskrifter om ändring i Sametingets föreskrifter (2016:1) om katastrofskadeskydd
- Rennäringsnämndens protokoll 2019-12-05—06, § 59
- Förslag 190909
- Förslag 200518
- Rennäringsnämndens protokoll 2020-05-27, § 22
- Rennäringsnämndens protokoll 2020-10-08; § 61
- Rennäringsnämndens protokoll 2020-10-25, § 66
- ./ - Riktlinjer
- Rennäringsnämndens protokoll 2021-03-17, § 28
- Rennäringsnämndens protokoll 2023-04-24—25, § 22

Föredragande: Nadja Åstot

Rennäringsnämnden beslutade den 5-6 december 2019, § 59

att återremittera ärendet utifrån dagens diskussioner efter de synpunkter som framfördes.

Rennäringsnämnden beslutade den 27 maj 2020, § 22

att uppdra till kansliet bereda ärendet vidare,

att besluta i ärendet vid nästa sammanträde i september.

Rennäringsnämnden beslutade den 8 oktober 2020, § 61

att bereda ärendet vidare,

att besluta per capsulam.

§ 47 Katastrofskadeskydd – Arbetet med föreskrift – läget just nu

Rennäringsnämnden beslutade per capsulam den 25 oktober 2020, § 66

att fastställa riktlinjerna enligt bilaga.

Paragrafen justeras omedelbart

Rennäringsnämnden beslutade 2023-03-17, § 28

att uppdra till kansliet bereda förslag på ändring av föreskrifter och riktlinjer angående katastrofskadeskydd i enlighet med rennäringsnämndens diskussioner,

att i övrigt bereda ärendet vidare.

Information om pågående arbete.

Rennäringsnämnden beslutar

att lägga informationen till handlingarna.

§ 48 Skadeförebyggande åtgärder – arbetet med ändrade riktlinjer – läget just nu

Dokument

- Skadeförebyggande åtgärder (riktlinjer) 2015
- Blankett för rekvisering av kostnader
- Rennäringsnämndens protokoll 2020-03-26–27, § 11
- Rennäringsnämndens protokoll 2020-05-27, § 23
- Rennäringsnämndens protokoll 2020-06-24, § 40
- Rennäringsnämndens protokoll 2021-12-07–08, § 74
- Rennäringsnämndens protokoll 2022-05-25, § 14.5
- Rennäringsnämndens protokoll 2022-06-17, § 27.2
- Rennäringsnämndens protokoll 2022-10-13–14, § 45
- Rennäringsnämndens protokoll 2022-12-06–07, § 64
- Rennäringsnämndens protokoll 2023-01-18, § 8
- Rennäringsnämndens protokoll 2023-04-24–25, § 20

Föredragande: Nadja Åstot, Stefan Forsmark

Diskussioner om revidering av riktlinjer vid skadeförebyggande åtgärder och specifikt dagsarvodet, bil och skoter. Kansliet upplever svårigheter att kontrollera specifika schablonvärden (bil, dagsarvoden, skoter) vid längre tidsperioder.

Rennäringsnämnden beslutade den 25 – 26 mars 2020, § 23

att uppdra till kansliet att utforma/bereda förslag till riktlinjer i enlighet med Rennäringsnämndens diskussioner,

att konsultera förslaget med Sámiid Riikkasearvi (SSR) och Renägarförbundet (RÄF).

Genom att "avgränsa" utbetalning av specifika schablonvärden (*dagarvode, bil, skoter, fyrhjuling*) med koppling till ärende/antal dagar, ökar möjligheten med att kunna kontrollera värden som inte har en faktisk kostnad. Om det inte finns någon form av avgränsning riskerar vi både kvalitetskontroll och rättssäkerhet, vilket kan få negativa påföljder. För bidrag, skadeförebyggande åtgärder bör avgränsningen förslagsvis kopplas till skyddsjaktsärende. Eftersom skyddsjakt oftast pågår under ett fåtal intensiva dagar, har Sametinget större möjlighet att kunna ta del av ett bredare beslutsunderlag, både från länsstyrelsen och berörd sameby. Antalet dagar vid en skyddsjakt är oftast begränsade 1-5 dagar, men i vissa fall kan det vara svårare förhållanden som innebär att skyddsjakten förlängs. Trots att skyddsjakten kan ha en viss variationsgrad i antalet jaktdagar, finns totalt sett större möjlighet att kunna kontrollera Sametingets samtliga schablonvärden gällande bidrag, skadeförebyggande åtgärder. Därför bör ett skyddsjaktsärende kunna vara en naturlig avgränsning, vid användande och tillämpning av schablonvärden samt som lämplig tidsperiod.

§ 48 Skadeförebyggande åtgärder – arbetet med ändrade riktlinjer – läget just nu

Vid "specifika" rovdjurs ärenden utöver själva skyddsjakten, där samebyns kostnader oftast berör en längre tidsperiod, bör förslagsvis endast faktiska kostnader kunna beviljas, särskilt med anledning av svårigheten med kvalitetskontroll och rättssäkerhet.

Rennäringsnämnden beslutade den 27 maj 2020, § 40

att bereda ärendet vidare.

Ärendet utgick vid rennäringsnämndens sammanträde den 24 juni.

Rennäringsnämnden beslutade den 24 juni 2021, § 60

att lägga informationen till handlingarna.

Information om det pågående arbetet.

Rennäringsnämnden beslutade den 7 -8 december 2021, § 74

att ärendet bereds till nästa sammanträde.

Rennäringsnämnden beslutade den 25 maj 2022, § 14.5

att uppdra till kansliet bereda ärendet av en konsekvens angående skyddsjakt med en höjning på 5 000 kronor per individ och ärende.

Rennäringsnämndens ordförande informerar från rennäringsnämndens arbetsmöte den 25 maj där ärendet behandlades. Diskussion angående lämnade synpunkter.

Rennäringsnämnden beslutade den 17 juni 2022, § 27.2

att lägga informationen till handlingarna.

§ 48 Skadeförebyggande åtgärder – arbetet med ändrade riktlinjer – läget just nu

Rennäringsnämnden beslutade den 13 -14 oktober , § 45

att bereda ärendet vidare,

att behandla ärendet vid sammanträdet den 7 - 8 december 2022.

Rennäringsnämnden beslutade den 6- 7 december 2022, § 64

att höja totalsumma för skydds jakt upp till 25 000 kr per individ och ärende.

att beslutet ovan träder ikraft från och med 1 januari 2023,

att i övrigt bereda ärendet vidare.

Ärendet utgick vid sammanträdet den 18 januari 2023, § 8

Information lämnas om pågående arbete.

Rennäringsnämnden beslutar

att bereda ärendet vidare.

§ 49 Begäran om förvaltningsåtgärder för örn

Ärendet utgår, se § 38.

§ 50 Sametingets uppdrag att analysera hur samebyarnas interna organisation, beslutsfattande och regler för medlemskap ska utformas

Rennäringsnämnden beslutar

att uppmana styrelsen att följa regeringens uppdrag till Sametinget N2021/01633; Uppdrag till Sametinget att analysera hur samebyarnas interna organisation, beslutsfattande och regler för medlemskap bör utformas där Sametinget ska verka för att de förslag som Sametinget lämnar är sådana att det stora flertalet av samebyarnas kan ställa sig bakom dem.

*Paragrafen justeras omedelbart
Torkel Stångberg reserverar sig mot beslutet*

§ 51 Övriga ärenden som kan lyftas utan beredning

Ärendet utgår, se § 38.

§ 51 Nästa möte

Dokument

- Rennäringsnämndens protokoll 2022-12-06-07, § 66

Enligt beslutad sammanträdesplan ska nästa möte ske 5 – 6 december.

Rennäringsnämnden beslutar

att uppdra till ordföranden besluta om sammanträdesort den 5 – 6 december.

§ 52 Avslutande

Ordföranden tackar samtliga och avslutar sammanträdet.